

se ponavljajo znani dogodki: rop, požig, ubijanje . . . In tako je položaj po celem svetu prav resen. Splošno se sodi, da zna v spomladi priti do še resnejših dogodkov in strah svetovne vojske stoji zopet pred nami . . .

Za koga ni denarja? Mi imamo milijone in milijone za visoke penzije in ministre; ali za socialne zahteve, to je za pomoč delavcem, obrtnikom in kmetom, nimamo na Avstrijskem nobenega denarja. Francoska vlada je izdala v tem oziru zanimive številke, ki dokazujejo, da je naša država v socialnem oziru jako zanemarjena in klavrna. V naslednem podamo te številke, ki nam kažejo izdatke posameznih držav v socialne namene;

država	skupni izdatek franki	% skupnega proračuna	na glavo
Anglija	300.000.000	6,45	6,65
Švica	6.000.000	4,00	5,75
Francoska	120.000.000	3,00	3,00
Nemčija	81.000.000	2,15	1,25
Italija	21.000.000	0,94	0,62
Avstrija	14.500.000	0,53	0,29

V ljudske namene izda torej največ Anglija (300 milijonov frankov), Avstrija pa komaj 14¹/₂ milijonov. Anglija izdaja v socialne namene 6¹/₂% vseh svojih izdatkov, Avstrija pa le 1/2%!! To je dokaz, da se pri nas še vedno ne pozna gospodarskih potreb ljudstva.

Beg špijona. Francoski stotnik Lux, ki je bil na Nemškem zaradi vohunstva vjet in na večletno ječo obsojen, zamogel je iz trdnjave Glatz pobegniti. Francoski vojni minister je imel neokusnost, da je Luxa oficijelno sprejel.

Draginja na Angleškem. Londonski dopisnik lista „Berliner Lokalanzeiger“ pripoveduje o draginji v Londonu prav gorostasne stvari. Potemtakem vladajo tam le-te cene: 1 kila govejega mesa od 246 do 3— kron; ovčjega mesa 2-72 K, svinjskega 2-60 K, 1 kila putra 4-80 K, 10 krompirjev 1-60 K. Mleko košta na Angleškem celo 51 vinarjev za 1 kvart (to je nekaj čez 1 liter). To je posledica, da se je na Angleškem zanemarilo kmetijstvo, da se je kmetje odpravilo in da se mora zdaj življenska sredstva iz tujine dobivati.

Portugalska vlada je zaplenila vse dragocenosti pregnanega kralja in jih bode zdaj razprodala. Vrednost teh dragocenosti znaša okroglo 15 milijonov kron. Del kupnine hoče vlada porabiti v namene ljudske izobrazbe, del pa za — zvišanje duhovniških plač!

Italijansko-turška vojska seveda še ni končala; pač pa je že zanimanje zanjo hudo ponehalo. Vzrok temu je zlasti zimski čas, v katerem odločilni vojaški koraki niso mogoči. Vsak dan

se poroča sicer o manjših praskah, pri katerih Italijani ne dosežejo ravno posebnih uspehov. Ali vse te praske nimajo odločilnega pomena. Medtem se vevlasti na tihem še vedno trudijo, da bi mirovna pogajanja dovedla do uspeha. Ali tudi v tem oziru se ne more ničesar odločilnega povedati. Na Turškem imajo tudi hude notranje politične boje in je prišla zopet nova vlada na krmilo. Italijanska vlada zopet je pričela na vse pretege tajiti, da se oborožuje ob avstrijski meji; ali avstrijska javnost navidezno prijateljski Italije nikdar ni verovala. Prepričani smo, da Italija i trozvezo edino v svoje sebične namene izrablja. Ali italijanske hinavščine bode tudi enkrat konec!

Dama

Steckenpferd lilije
nim mlečnim milom
(mamma „Steckenpferd“ od Bergmann & Co. Tilschen a. E. Kos za 80 h se dobi v vseh apotekah, drožerijah in trgovinah s parfumom itd.)

391

Občinske volitve v Loki pri Zidanem mostu.

(Izvirni dopis.)

Pred božičnimi prazniki, dne 21. in 23. grudnia 1911 vršile so se v občini Loka pri Zidanem mostu občinske volitve, katerih so se naprednjaki skupno z Nemci le v prvem volilnem razredu udeležili; v drugem in tretjem volilnem razredu pa so pripustili volilno boljše liberalnim prvaškim petelinom in klerikalnim kandidatom. V drugem in tretjem razredu so zmagali z mnogimi nepostavnimi sredstvi prvaški liberalni petelinčki nad klerikalnimi kandidati, ki so do sedaj v občini gospodarili. V prvem razredu, kjer so seveda združeni liberalci in klerikalci z mnogimi nepostavnostmi in nasilnostmi kršili občinski volilni red, so sicer napredni kandidatje navidezno propadli; kajti napredni volilci so vložili ugovor proti veljavnosti občinskih volitev v prvem volilnem razredu, katerega mora občinski predstojnik sedaj predložiti c. kr. namestniji v Gradcu, ki mora občinske volitve v občini Loka pri

Zidanem mostu razveljaviti kot nepostavne, in bode skoraj gotovo občini zaukazalo, da se morajo vršiti nove občinske volitve v Loki.

Kakor se sliši, se je tudi s klerikalne strani vložilo ugovor proti veljavnosti občinskih volitev v drugem in tretjem razredu.

Omeniti še moramo, da so se kot **strastni prvaški agitatorji pri občinskih volitvah odlikovali:** asistent c. kr. priv. južne železnice Ivan Sterniša, pristav c. kr. priv. železnice Ivan Terzič, pristav c. kr. južne železnice Ernest Vargazon, ki je po ves dan stal pred voliščem v Loki, strastno agitiral, popisoval glasovnice s prvaško-liberalnimi kandidati, letal od volilca do volilca, tako da si je „znucal“ dvakrat v tem kratkem času svoje podplate. Tudi postajenačelnik Avgust Ludvik, rodom Čeb, ki pa je bil do sedaj nepristranski, se je pri teh volitvah vmešaval v agitacijsko delo.

Vidimo torej, da so bili glavni in najhujši agitatorji pri teh občinskih volitvah uslužbenci c. kr. priv. južne železnice in zatoraj **opozarjamo ravnateljstvo južne železnice**, da te svoje uslužbence opozori na njih dolžnosti; drugače jih bode mo mi občani, ki plačujemo skoraj ves davek v občini, podučili in jim pokazali, da se ne damo od njih komandirati!

Dopisi.

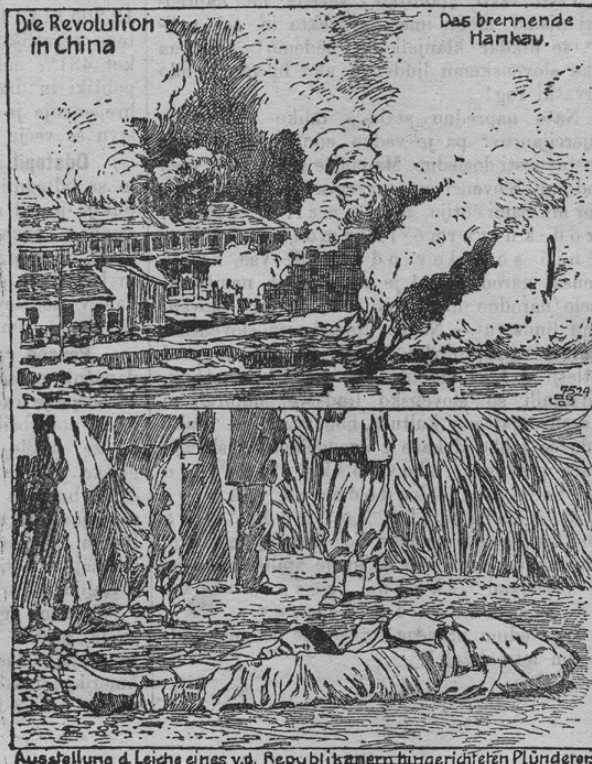
Slov. Gradec. V prvaških listih, zlasti v znanem lažnjivem „Slov. gospodarju“ objavlja nekdo zaporedoma hujskajoče članke proti nemški šoli sploh in zlasti proti oni v Slov. Gradcu. Dofični hujskač se podpisuje sicer z lažnjivim priimkom „kmet“, ali mi vsi dobro vemo, da to ni kmet. Lažnik svari ljudi, da bi pošiljali svoje otroke v nemško šolo, češ da se tam ničesar ne pričujo in da izgubijo tam svojo vero. To je pač nesramna trditve! Ako bi „Gospodarjev“ dopisun ne hodil svoj čas v nemško šolo, bi se mu danes ne godilo tako dobro in bi moral mnogo težje svoj kruh služiti. In veri škoduje pa tudi tisti najbolj, kateri jo v politične namene izrablja. Nam je „Gospodarjev“ dopisun prav dobro znan; saj se krije njegova pisarija natanko s pridigo, ki jo je pred kratkem imel. Hujskač naj raje poneha s svojo gonjo proti prepotrebni nemški šoli, drugače mu bode mo brez ozira na levo in desno enkrat javno lažnjivo krinko raz obraza potegnili. Svaka sila do vremena, — in tudi naša potrpežljivost ima svoje meje. Ljudstvo pa ostane zvesto prepotrebni nemški šoli, brez katere nima nikdo prave bodočnosti.

Pravi kmet.

Sladkogora. Dragi „Štajerc“! Ker že dalje časa nisi od nas nikakega dopisa sprejel, si gotovo mislil, da je tudi nas župljane močno spanje prijelo, kakor je to že svoječasno od našega č. g. župnika Martina Krajnc „Štajerc“ poročal. Pa mi ne spimo, ampak smo molčali z nadejo, naj svet vidi, da smo mi Sladkogorčani mirni in složni med seboj. Pa ker našemu črnemu na umu bolnemu dopisunu v „Slov. Gospodarju“ ne da miru, smo prisiljeni tudi mi malo spregovoriti. „Slov. Gospodar“ je v štev. 53. in 54. leta 1911 prinašal dopise iz Sladkogore o izidu volitve župana tako neotesano, da kaj takega zamore le ta pisati, ki ima patent na laži in obrekovanja. Res je, da je bila volitev za župana dne 7. decembra. Prišli so vsi odborniki, pa v volilni lokal so prišli samo naši odborniki; nekaj omahljivec je šlo k tukajšnjemu trgovcu v Blatniku, č. g. župnik je pa imel svoje volilce v kaplaniji. Volilci so bili na tri dele razdeljeni; ko je razvidil č. g. župnik, da mu slabo gre, se je za kar umaknil ter s tem volitev župana preprečil, posebno ker je bil on vodja volitve. Vsled tega se je volitev na 16. decembra preložila. Do takrat je imel pa naš č. g. župnik dovolj časa za agitacijo; on je šel k vsakemu odborniku, le kamor se ni sam upal, je poslal zanesljivo osebo, da bi ja vsilil svojega kandidata za župana. Č. g. župnik nas je imel za cucke; tako se je izrazil dan pred volitvijo pri enem naprednem odborniku. Rekel je namreč: „Jutri boste vsi cucki prišli volit!“ Da bi ta beseda ne segla do žaljenja časti, je še

Od revolucije na Kitajskem.

Mesece sem že traja krvava revolucija na Kitajskem in ustaši so ostali večidel zmagoviti. Vršijo se sicer mirovna pogajanja med poslanci mandžuhovske dinastije, a na drugi strani se je cesarja že odstavilo in republiko proglasilo. Japonska in tudi druge vevlasti so pripravljene, da varujejo v slučaju potrebe življenje in imetje svojih na Kitajskem živčih podanikov. Cesarska garnizija v Kinčavu se je upornikom podala. Istotako so uporniki napadli in zavzeli mesto Hankau. To mesto je večidel pogorelo in naša slika kaže (zgoraj) Hankau v plamenih. Zanimivo je, da so uporniki bolj držali človečanskih določil in da so bili mnogo manj krvooločni, nego cesarski vojaki. Le v slučajih ropa in požiga so bili nevmisljeni. Koga so zasačili pri ropanju, tega so takoj na smrt obsodili. Tako vidimo tudi na naši sliki spodaj kitajskega roparja, ki so ga uporniki vjeli, obglavili in mu položili odbito glavo med noge. Tako so mrliča v svarilo ležati pustili.

pridjal: „Jest sim tudi cucek!“ Da si ta č. g. župnik vsled agitacijske gonje takšni primerek dovoli, to je pa že za nas farane sramotno! Toraj je imela le prav neka tukajšna gospa, ko se je izjavila, da k prejšnjim gospodom je rada hodila k spovedi, k tema dvema pa že ne gre, ker sta spovedi bolj potrebna kot ona sama. Ni čuda, da vera in spoštovanje do duhovnikov peša. Vsled te farske gonje in agitacije je bil dne 16. decembra za župana izvoljen posestnik Boser; sicer nimamo nič zoper župana, pa toliko rečemo, da tako hvalisana „zmaga“ ni bila častna, kakor se dopisnik v „Slov. Gospodarju“ hvali, ampak sramotna, in da občinski gospodarstvo, ako bode pod vodstvom č. g. župnika, kateri je tudi odbornik, ne bode dobro gospodarilo. Za vzgled nam je tukajšni cerkveni konkurenčni odbor, ki se je pod vodstvom klerikalizma pri cerkvenem popravilu tako neumno zagospodaril, da je posestnik Filej (ki je bil načelnik) že naprej videl nesrečni polom in je svoje posestvo hčeri izročil. Matevž Majcen iz Polž, Pongrac Veber od sv. Mihela in Javornik iz Dolgegora, so morali pa v svoje žepe seči in založiti vsaki po 4.000 K, sicer bi jim bila posestva prodana. Ti posestniki pod vodstvom č. g. župnika so tudi pri raznih denarnih zavodih za posojilo brezuspešno prosjčili, pa le eden zavod je njih prošnji ugodil s tem pogojem, da ako č. g. župnik župnijski pečat seboj prinese; (kadars se stvar konča o računih in o izidu plačila, bomo še v „Štajercu“ zatrobili). Mi bomo skrbeli, da bodo novi klerikalni županski organi vsled slabega lahkomišljenega gospodarstva tudi v svoje žepe segli!

Polenshak. Dragi „Štajerc“! Gotovo ne veš, kaj je največji greh? Tudi mi smo to šele zdaj ob adventni spovedi od g. župnika Podplatnika izvedeli. Spoved je bila pri nas zelo lahka. Drugega fajmošter ni vprašal: koga si volil, ali bereš „Štajerca“, ali si „živio Ploj“ kričal? Nekega moža je tako vprašal in ko je ta odgovoril, da ni čital „Štajerca“, da ni volil Ploja in tudi ni takrat „živio Ploj“ vpil, temveč da je takrat doma svojo kravo pasil, — pove mu župnik, da je to največji greh na svetu. Istotako se je godilo ženskam. Ker je neka žena, ko jo je njen vujec obiskal, mu postregla s kruhom in vinom, napadel jo je hudo, češ da se ne zna spovedovati in da „fehta.“ No, g. Podplatnik, mi pa vprašamo, kdo je tisti, ki največ „fehta“, ki nima nikdar polnega žaklja? Siromak se sramuje prositi; in Vi, g. Podplatnik? Pa še nekaj Vam na uho zašepetamo: Naš mežnar bukov — holt! — Bonkof Tone bo v kratkem oče postal; do te časti mu pomaga pobožna devica. Bog požegnaj! Farani.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

V gospodarski premislek!

Piše: Aloizij Križanič, Vel. Nedelja.

Časi v katerih živimo, so resni. Vsak se peha za svoj obstanek. Ta pojde v tovarno, da si nekoliko prisluži, drugi zopet prične postransko obrt, tretji se ubija na vse mogoče načine s poljedelstvom, živinorejo, vino- in sadjerejo, četrti si spet omisli kak gospodarski stroj, ki bi mu naj olajšal delo in znižal stroške sedaj tako dragih delavcev.

Toda delavec se navadno pritožuje, da ne shaja, dasiravno dnevno eno do dve kioni zasluži, ker tudi toliko izda; vse je drago, govori; pri večjem kmetu ima »podkoruzo« ali »podkrompir« za gotove težake, kar se mu spet drago vidi; tam prevzame košnjo, krčenje, rigolanja, spet drago. Dobro! Zemlja, ki si jo za težake vzela, je stala prej rečem dvanaest težakov, in tudi danes dvanajst; v delu je torej eno in isto; ako pa misliš, da je težak stal trideset krajcarjev pred deset leti, stane sedaj gotovo eno krono ali več in se težak isto zaračuni, ko nekda; če se pa za denar dela, je isti podvojen. Ne pomisli pa, da je obleka, petrolej, pijača, in drugo se zelo podražilo, kmetski pridelek pa ne, ali le v neznameniti meri. Pijačo ali meso kupiš v prodajalni in je isto vsaj enkrat če ne več podraženo; kmet isto prodaja daleč pod polovično ceno, ter je vzrok draginje iskati naravnost le v veleobrti, torej pri kapitalizmu, o katerem kmet ni v dotiki. Kmet pa plačuje in dela kolikor mogoče sam ko črna živina, da se še za silo vzdržuje; ali gorje mu, ako mu živina ali polje se uniči, tedaj pa se vzame posojilo ali bobeni!

Kmet, plačaj, besede ne zini, drugače poje bobeni! K večjemu, da smeš klobuk z glave sneti in ponižno pod pazduho ga žmikati. Ko pripeljaš svoje blago na sejem, se ti plačuje kod neka nepotrebna stvar. Potrebuje ga pa vendar vsak. Tvoja živina, tvoja mrva ali seno, tvoj žitni pridelek, vse, vse kar imaš na prodaj, je slabotno in drago, le lepo in ceno se hoče kupiti. Nihče ne vpraša, koliko stane obdelovanje celega leta za eno kulturo ali če so okoliščine za dobavo tega ali onega predmeta ugodne.

Vpoštevaj torej, da je hvalevredno, ako se uresniči tako zaželjena, nad vse potrebna naprava, — kakor je velikansko nameravano električno podjetje na Dravskem polju v pujskem okraju — ki bo v obilni meri povzdignila, da bodo naši sadeži tenejši in dražji, na kar se bo tudi bolj za nje povpraševalo, ker bomo s to napravo še bolj s svetom v dotiki; na drugi strani pa se bo dal marsikak krajcar zaslužiti pri podjetju samem, tako delavec kakor kmet, da bo obema olajšano in pomagano obema bodisi v življenjskem ali drugem oziru. Pomagano bode tudi gledč pomanjkanja delavcev, ko bo lahko si vsak repo, slamo, seno zrezal; gnil bo si mlatilni stroj, trijer za čiščenje zrnja, mlin, brās, vodo v hišo, v hleve, gnojnico v sod ali v vrt, živalne stroje, žage, tudi vozove, pluge, itd. Luč pa, kako varna da je proti ognju in svetla, vsak čas in kraj pri kmeti, ter se bodejo na tak način delavci lahko pri kmetiji pogrešali, ker bode stroj za malo ceno to opravil, kar danes zelo drago pride v obliki delavcev. Delavci sami pa bodo vsak čas pri podjetju si zaslužili in ne silili v tujino, ko se to danes dogaja. In če rečem, da se bodejo naša zemljišča še zelo, zelo bolj obdatila v nekih letih, ker naša mamica vlada potrebuje vedno več denarja; in kje ga spet drugod najti, ko le pri kmetu, ki že komaj svojo družino s fižolom in lukom glada varuje, toda ti plačaj, vzemi kjer hočeš in molči! Le poglej, kolikokrat in tudi zdaj, se snuje postave, ki ti lahko napove da ti nisi posestnik ampak nekdo drug, medtem ko naši poslanci delajo rajši politiko (zagrizeno strankarstvo) ter se bavijo le z napisi na javnih poslopih, kjer se reče »hier«, raje kakor da bi naše interese varovali! Ti poslanci s tem dokažejo, da niso za ljudstvo. Zato pa ti kličem, kmet, pomagaj si sam, ker si zapuščen!

Pomisli, da se vsak stan združuje in organizuje; eden sam je slaboten, družba je pa moč. Toda vsak se boji ko hudič križa, da bi bil v kmetijski podružnici, ker to navadno gospod župnik zanikajo, ker je treba par nemških besedi zgovoriti ali zapisati. Nemška beseda

je pa žeganim in prvakom »hudič«, ki drži na verigi vsakega, kdor nemški ume. Slovenski jezik, le ta se naj govori, drugo nič! Nemški naj govornimo samo mi gospodje, da nas ta neumni kmet, ki je samo v prvaško šolo hodil, ne bo razumel, ko bomo ga mi cigani in mu kožo čez ušesa vlekli. Primerno bomo mu že postavo pustili urediti, da bo plačeval, da bo kar črn postal, in tedaj se mu ne bode zljubilo več proti nam prvakom in nam, prvim za Bogom na svetu, nam blagoslovljenim gospodom, postopati, in potem se lahko mi prvaški advokati smeji. Mi žeganji bomo pa naslikali hudiča tako lepo, kakor še ga nihče ni videl, roge bode imel take, kakor »trejak telec«, in če bo le z enim zmigal, bode plah kmet kar z vozom polne vreče žita peljal v farovž, ter bode s tem rešen pekelnih žig, odpuščen bode mu grehi, če je gospodu primerno povedal, če bo le mastno plačal. Pa le tiho bodi, besede ne zini, pl.čaj...

Kaj ti je torej storiti? Kmetijska družba je za postavodajo moč, ki te lahko sigurno brani proti izkoriščevalcem, zatorej vsi k nje, da se bo reklo: eden govori v imenu 100.000...

Da boš lažje izhajal, poprimi se z veseljem novih naprav, ki bo ti jih nudila električna sila, ki se uresničuje tukaj pod imenom »Poetovia«, ki sem jo zgoraj nekaj navedel. Bodi prepričan, da le v znanosti in združitvi je moč, in le tedaj ti pomaga tudi Bog. Če so druge države zaslovele in so v stanu, sem k nam dosti bolj cenejšo blago postaviti, to dosegel je z znanostjo in modernim napredkom svojega obdelovanja potom naravnih moči, ki je Bog jo kot znanost kmetu podaril in to je elektrika, trikrat cenejša od vsake druge sile, posebno pa pri malem obratu kmetije. Hvalimo torej svojega Boga za ta veliki dar božji, ki se nam sedaj nudi. Delajmo vsi za enega, vsak za vse!

Novice.

Prisrčno zahvalo za mnogoštevilna nam došla voščila ob praznikih in novem letu. Nemogoče nam je, vsakemu se posebej zahvaliti; zato storimo to tem potom skupno. Dal Bog, da bi nam vsem prineslo novo leto mnogo lepega in srečnega! — V Ptuj, 2. I. 1912. — Uredništvo in upravištvo „Štajerca“.

10 zapovedi za dopisnike. Cenjenim prijateljem, ki nam dopisujejo, se ob začetku novega leta prisrčno zahvaljujemo. Obenem pa jih prosimo, da se naj pri dopisovanju zlasti sledečih nujnih navodil držijo: — 1. Kar hočeš „Štajercu“ naznaniti, piši hitro in odpošlji takoj. Mi ne moremo in ne smemo šele za drugimi listi capljati. Hitro poročanje je potrebno in sicer neobhodno potrebno! — 2. Dopisi naj bodejo kratki; s tem si prihraniš sam sebi in uredniku mnogo časa. Poročaj vedno le resnico, ki se da tudi pred sodnijo dokazati, to pa kolikor mogoče kratko. Dolge dopise ne more tedenski list sprejemati. — 3. Piši jasno in čitljivo. Nikdo ne ve, koliko dela napravijo uredniku slabo pisani dopisi. Vedno piši s tinto in pazi zlasti, da je številke in imena lahko čitati! — 4. Nikdar ne piši „včeraj“ ali „danes“, temveč vedno datum dneva. — 5. Imena ali številko, sploh pa najbolje vsako besedo, ne korigiraj in ne popravlja. Ako si jo napačno napisal, prečrtaj jo in napiši poleg pravilno. — 6. Nikdar ne piši na obe strani papirja, temveč vedno le na eno stran. To je potrebno z ozirom na delo v tiskarni. — 7. Vsakemu dopisu dodaj tvoje ime in tvoj naslov. Urednik te nikdar ne bode izdal. Ali on mora vedeti, s kom ima opraviti, ker nosi pred sodnijo in povsod odgovornost za tvoj dopis. — 8. Ne bodi takoj razžaljen, ako uredništvo tega ali onega dopisa ne sprejme. Gotovo ima v tem slučaju vzrok za to. Morda je dopis premalo stvaren, brezpomemben, oseben ali tožljiv. To pravico moraš že uredniku pripustiti, kajti list ni hlev, v katerega bi smel vsakdo svoje živinče postaviti. — 9. Ako hočeš pismeni odgovor, dodati moraš pismu znamko za odgovor. — 10. Nepodpisani dopisi romajo brez razlike v koš...

Leto 1912 je pristopno leto in šteje torej 366 dni. Zlata številka je 13, nedeljska črka GL, epakti XI, solnčni cirkel 17. Vladujoči planet je solnce. Sodi se, da bode to leto jako toplo. Predpust traja 45 dni, torej več kot 6 tednov. Pepelnica pade na 21. februarja, Velikonoč na 7. aprila, Binkošti na 26. maja. Solnce bode dvakrat in luna istotako dvakrat mrknila. Pri nas se bode zamoglo opazovati le prvo solnčno mrknjenje dnè 17. aprila in prvo lunino dnè 1. in 2. aprila. Po stoletnem kalendarju imeli bomo januarja in februarja javno, mrzlo vreme, marca in aprila meglo in dež,

Od vojske.

Durch die Italiener füsilierte kriegsgefangene Araber.

Naša slika kaže krvav prizor iz tripoličanskega bojišča. V ospredju vidimo kup mrličov na smrt obsojenih in postreljenih Arabcev. V ozadju pa je opaziti odhaja-

joče italijanske vojske, ki so smrtno sodbo nad nesrečnimi domačini izvršili.